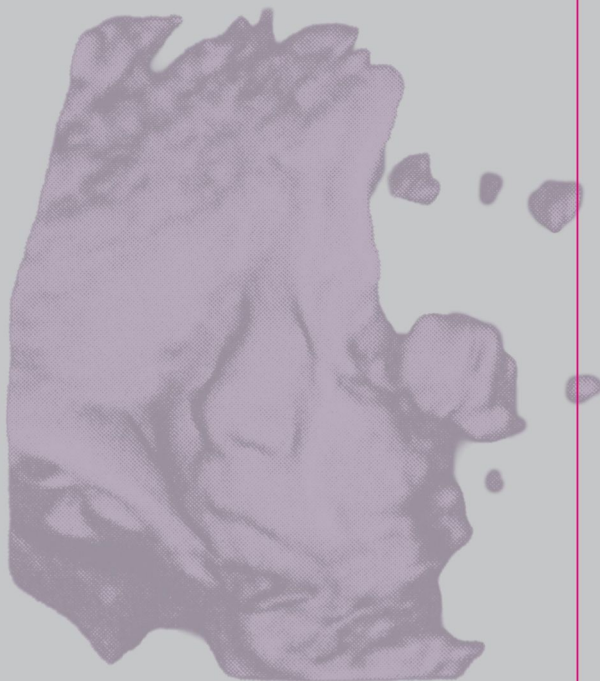

Anja Mugerli

PRELOŽILA
Martina
Vannayová

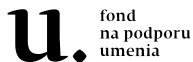
OČAKÁVANIA

Preklad knihy vychádza s podporou
Slovinskej knižnej agentúry (JAK).

Preklad knihy formou štipendia
z verejných zdrojov podporil
Fond na podporu umenia.

Copyright © Cankarjeva založba – Založništvo, d. o. o., 2023

Translation © Martina Vannayová, 2026

Cover design © Elena Čániová, 2026

Slovak edition © Laputa/Literárna bašta, 2026

ISBN 978-80-8283-113-2

Anja Mugerli

OČAKÁVANIA

PRELOŽILA **Martina Vannayová**

Prvýkrát

O č a k á v a l a som niečo ohromné, výnimočné, fanfáry, ale keď vojdeme cez zadný vchod do takmer stodvadsaťročnej budovy, má to k tomu ďaleko. S Primožom nerozhodne stúpame hore klzkými kamennými schodmi až do vestibulu. Akoby sme sa vrátili v čase, hoci to, čo tu hľadáme, je naša budúcnosť. Budova, do ktorej prichádzajú túžiaci a dúfajúci, je kultúrnou pamiatkou z obdobia rakúsko-uhorskej monarchie, ako som si prečítala na webovej stránke, než som nám objednala termín. Napravo a naľavo je kamenné schodisko, v každej stene sú dvere s mliečnym sklom. Vo vestibule je šero, jediný zdroj svetla prichádza z rohu miestnosti spoza pultu, nad ktorým je napísané *Informácie*. Keď sa recepčnej spýtam, kam máme ísť, nasmeruje ma k dverám napravo a vtedy ho zbadám.

Obraz visí medzi dvoma stĺpmi a je obrovský, asi dva metre vysoký a meter a pol široký. Maliar použil živé farby, akoby dopredu vedel, že jeho dielo bude visieť v tmavej vstupnej hale, kde nikdy nesvietia lampy. Usmiate ženy v pestrofarebných šatách sa prechádzajú po promenáde alebo v nákupnom centre, nesú priehľadné nákupné tašky, v ktorých ležia bábätká s kopajúcimi nožičkami a s ručičkami zovretými v pästičkách. Keď sa na maľbu pozriem, zmocní sa ma pocit, že ma už-už obleje niečo husté a hnedé, čo mi zašpiní šaty a zatečie za golier. Chytím Primoža za ruku – nie, nechcem mu ukázať ten obraz, chcem mu povedať *vypadnime odtiaľto*. Opriem sa oňho, ako keď sa v závetrí snažíš ochrániť pred silným vetrom. Primož si však môj dotyk vysvetlí úplne inak. Potiahne ma smerom k dverám napravo tak rázne, že túžba ujstí, pred chvíľou taká intenzívna, sa rozplynie. Teplo jeho dlane ma upokojí, a než si to stihnem uvedomiť, vkročím do dverí s nápisom *Klinika asistovanej reprodukcie*.

Gynekologická ordinácia je príliš malá pre množstvo vecí, ktorými ju zaplnili. Sadnem si na stoličku, čo sa ledva zmes-

tila medzi písací stôl a záves, za ktorým sa o chvíľu vyzlečiem. Skrinka so zásuvkami stojí pod oknom, gynekologické kreslo tesne pri dverách. Gynekológ, u ktorého som objednaná, je starší pán s páperovými bielymi vlasmi, stareckými škvrnami na chrbte rúk a okuliarmi na konci nosa. Sedí za písacím stolom a najskôr sa ma dôkladne povypytuje: ako dlho sa už snažím otehotniť, či mám pravidelnú menštruáciu, či som mala v minulosti nejaké zápaly alebo iné zdravotné ťažkosti... Zakaždým, keď mu odpoviem, si mrmlavo zopakuje, čo som povedala, a nečitateľným písmom si zapíše niečo na list papiera pred sebou. Potom sa na mňa pozrie a, ako keby sa nevedel dočkať tejto chvíle, veselo povie, nech sa pripravím na ultrazvukové vyšetrenie.

Na gynekologickom kresle sa snažím nemyslieť na to, že som do pol tela nahá. Ruky si prekrížim na prsiach a nehybne ležím v polohe, ktorú som sa ešte ako dievča naučila na prvom vyšetrení u ženského lekára. Vtedy sa v mojich očiach gynekologické kreslo v ničom nelíšilo od mučiaceho. Pocit vo vagíne, do ktorej mi gynekológ zasunie ultrazvukovú sondu, je nepríjemný. Takmer nebadane sa pohnem, ale zašušťanie papiera podo mnou ma prezradí. – Ešte chvíľu strpenia, ozve sa gynekológ, ktorý zatiaľ nepovedal nič určité; oči má upreté na monitor, na mňa sa ani nepozrie. Odvrátim pohľad a obzerám si ordináciu. Z nepohodlnej polohy vidím písací stôl s monitorom, okno, zastretý ťažký záves a malý obrázok na stene, jediný obraz v ordinácii. Les je na ňom namaľovaný tak realisticky, že vyzerá ako spomienka, ktorú mi niekto vzal z pamäti.

zelená žije, je to živý tvor, napísal básnik, ale to sa dozvie až neskôr. teraz vie, že les vonia vlhkou zemou a smolou, že ríbezle sú sladkokyslé, tráva taká vysoká, že si musí stúpnuť na špičky, ak ju chce vidieť: jej stará mama okopáva záhradu, zbiera bylinky alebo

robí čosi iné, ale stále sa usmieva, akoby si tu, v lese, vždy spomenula na niečo pekné.

Po prehliadke si sadnem na stoličku a čakám na gynekológa, ktorý išiel za sestričkou do vedľajšej miestnosti. Cez pootvorené dvere načúvam tlmeným hlasom, čakanie stupňuje moje napätie. Keď gynekológ konečne zavrie dvere a sadne si oproti mne, takmer slávnostne mi oznámi, že mám septum. Spomením si na Tinu, ktorá si v puberte dala do nosa náušnicu, a keď jej niekto povedal, že vyzerá ako býk, tak ju prestala nosiť. – Maternicová priehradka, vysvetlí gynekológ, a tým mi predstavu odoženie z hlavy. Zjavne sa tvárim tak, že stále nechápem, o čom hovorí, lebo spod kopy papierov vyberie prázdny list a začne naň kresliť perom čosi, čo o pár sekúnd vyzerá ako skica maternice. Pripomenie mi kresbu z knihy *Čo sa to so mnou deje?*, ktorá mi v puberte odhalila tajomstvá môjho tela. Ibaže tá jeho nie je podrobná, len načrtnutá nahruho. V spodnej časti maternice je nejaká vypuklina; gynekológ okolo nej párkrát zakrúži perom a pritom hovorí: Toto je priehradka, menšia deformácia, respektíve vývojová vada. Skicu obráti smerom ku mne a posunie mi ju cez stôl, ale ani sa jej nedotknem, zlaknem sa, že keď to urobím, jeho slová sa stanú skutočnosťou. Naraz sa vo mne vynorí množstvo otázok.

– Dá sa s tým niečo robiť? – Zoperujeme vám to, povie gynekológ boдрým hlasom, akoby mal pre mňa prichystané milé prekvapenie. – Hysteroskopia je jednoduchý zákrok, a keď už tam budeme, tak urobíme aj laparoskopiu, aby sme preverili, ako sú na tom vaše vaječníky... Zatiaľ čo mne sa ústa plnia slovami, jemu očividne dôjdu, lebo sa odmlčí a začne sa venovať papierom. Dlho mi niečo zapisuje do karty, akoby som v skutočnosti bola v nej a nie na tvrdej plastovej stoličke so strpnutými rukami a s pocitom nepríjemného pálenia vo

vagíne, ktorý po sebe nechala ultrazvuková sonda. Neodvážim sa ho vyrušiť. Napadne mi, aké naivné bolo myslieť si, že idem na kliniku len na preventívnu prehliadku, veď som predsa mohla tušiť, že so mnou niečo nie je v poriadku. *Keď sa vám to nepodarí do šiestich mesiacov, požiadajte o pomoc gynekológa*, píše sa vo väčšine výsledkov na Googli, keď do vyhľadávača zadáš heslo *nemôžem otehotnieť*.

Gynekológ zloží papiere do úhľadnej kôpky a podá mi ich. – Sestra vám dá dátum operácie. V ústach mám sucho. Poďakujem sa, vstanem, a keď odchádzam, zavolá ma naspäť a podáva mi kresbu mojej deformovanej maternice. – Toto ste si zabudli, povie s úsmevom. Neuvedomí si, že kópiu nepotrebujem, keď v sebe nosím originál.

*

– Muži také problémy nemajú. Ženská tvorivosť nie je lineárna, je cyklická, preniknutá meniacou sa náladou, od prázdnoty, keď sa na papier nepodarí dať nič, až po kreativnosť, ktorá sa z teba leje ako menštruačná krv. Nedokážem písať v rovnakom rytme celý mesiac...

Medzitým ako dramatička hovorí do mikrofónu, zanietene gestikuluje. Má širokú čelusť a dredy a počas toho, ako rozpráva, sa končekmi prstov dotýka pokožky na hlave, akoby ju pod hustými vlasmi nezniesiteľne svrbelo. – Najlepšie veci vznikajú počas ovulácie, slová sa zo mňa doslova valia a za pár dní napíšem väčšinu svojich textov. Keď príde PMS, dám si pauzu, vtedy si to, čo som napísala, po sebe nikdy nečítam, lebo viem, že sa mi aj tak bude zdať všetko nanič. Po menštruácii začnem robiť opravy, vtedy texty dostanú finálnu podobu... Opýtam sa jej, či pre ňu nie je ťažké, že proces písania prispôsobuje fázam v mesiaci. – Volám to cyk-

lická tvorba, odpovie, ale aby sme si rozumeli, nepísala som tak vždy. Všetko sa začalo raz v čakárni u lekára. Viete, ako tam bývajú zavesené obrázky ľudských vnútorností, srdce, pečeň, črevá a tak ďalej. No... kým som čakala na vyšetrenie, na jeden z nich som sa dívala a zrazu mi napadlo: o politike a histórii viem toho dosť, o botanike a astronómii trochu, ale takmer nič o anatómii tela. Ako napríklad vyzerá moja maternica? My ženy poznáme len ten čiernobiely obraz na ultrazvuku a priznajme si, koľké z nás vedia, že sa rodíme so všetkými vajíčkami. Do puberty vaječník stratí tri štvrtiny ovariálnych folikulov, čo znamená, že žena má medzi pubertou a menopauzou ovuláciu štyristo až päťstokrát. Alebo že sme len pred niekoľkými rokmi zistili, aký je vlastne klitoris. Nie je to len ten gombíček, ktorý nahmatáš prstami, ale celý vnútorný orgán, merajúci desať centimetrov. To všetko je rovnako dôležité ako napríklad história ľudstva, ale my ženy v dvadsiatom prvom storočí ešte stále svoje telá dôkladne nepoznáme.

Vonku je v porovnaní s klimatizovaným vnútrom rozhlasu teplo a také svetlo, že musím niekoľkokrát žmurknúť, aby som zaostрила. S dramatičkou sa rozlúčime pred nasprejovaným nápisom *menej reklamy viac slobody* pri vchode do rozhlasu. Kým mi podá ruku, poškrabe sa vo vlasoch, a keď mi ju pustí, tak sa palcom a ukazovákom rýchlo dotkne náušnice v nose, akoby preverovala, či je stále na svojom mieste. Ale možno je to len súčasť toho, ako spoznáva svoje telo, ktoré o niekoľko sekúnd zmizne na druhej strane cesty. Než sa vrátim dovnútra, skúsím to aj ja: na okamih zastanem, zavriem oči, v tme načúvam svojmu telu a čakám, či mi prezradí svoje tajomstvo. Najskôr sa nedeje nič a potom mi nahlas zaškvíka v žalúdku.

T v á r i m sa, že som prepočula otázku, známa sa na mňa díva s očakávaním, ktoré prejde do začudovania, a ako hľadám primeranú odpoveď, prešľapujem na mieste. – Postav dom, zasad' strom, zachraňuje ma Primož. Jej zarazený výraz sa zmení na chápvavý, prikyvuje a z úst sa jej spustí lavína slov, ktoré nie som schopná vnímať. Aj keď to vyzerá tak, že stojím v strede parkoviska pred nákupným centrom, v skutočnosti sa vznášam kdesi hore, nad tou situáciou; ústa sa predou mnou otvárajú a vychádza z nich len akýsi bzukot, ktorý sa mieša s hlukom okoloidúcich áut a škrípaním nákupných vozíkov. Ako kontrast sa mi v mysli vynorí báseň, ktorú som čítala včera večer, keď sme do novej knižnice ukladali knihy. Popri upratovaní som sa ponorila do nejakej zbierky. Primož mi ju zobral z rúk a s jemnou výčitkou v hlase povedal, že teraz fakt nie je čas na čítanie, *pozri, koľko krabíc nás ešte čaká, čo keby si radšej začala vybalovať tie v kuchyni?* Zo žartu som sa ho spýtala, či to odteraz bude medzi nami takto: *ty sa budeš zaoberať knihami a ja budem musieť byť v kuchyni?*, hoci v skutočnosti varí oveľa radšej než ja. V tom okamihu knihu pustil z ruky do krabice, pristúpil ku mne a pobožkal ma. Keď si spomeniem na to, ako sme sa milovali priamo tam, medzi knihami, obleje ma horúčava a ukradomky sa usmejem. Žena predou mnou si zrejme myslí, že sa usmievam nad tým, čo hovorí, lebo povie, presne tak, treba sa aj smiať a nie stále len nariekať. Netuším, o čom hovorí, a nechápavo sa pozriem na Primoža, ktorý ledva zadržiava smiech. Musíme už ísť, ale žena sa ďalej vypytuje, chce vedieť všetko, lebo sme sa nevideli celú večnosť. Tak jej poviem, že už pár rokov robím v rádiu a od minulého roka mám aj svoju reláciu. Primož jej povie, že už nevyučuje hru na klavír, ktorou si zarábal počas štúdia, teraz robí v škôlke a konečne dostal zmluvu na dobu neurčitú. Žena prikyvuje a povie, áno, v škôlkach by malo robiť viac mužov, je to dobré

pre deti, potom sa na mňa pozrie so zlomyseľným úškrnom. – Vidiš, Jana, aké máš šťastie, Primož už bude všetko vedieť, keď budete mať vlastné.

Postele z masívu, tapacirované a francúzske postele, vyklápacie postele, do ktorých môžeš skryť všetky nepotrebné haraburdy, nejako tak ich opíše predavač, ktorý nás vodí po obchode. S Primožom vyberieme stoštyridsať centimetrov širokú, z dubového dreva, bez vysúvacieho úložného priestoru a s polohovateľnou opierkou hlavy. – Budeme ju musieť objednať, povie predavač, keď na sklade overuje dostupnosť. – Dodanie bude trvať asi týždeň. Hľadáte ešte niečo iné...? Vyberieme šatníkovú skriňu a k nej pasujúce nočné stolíky a ešte obliečky a komplet obrusov a set tanierov, malých aj veľkých... V nákupnej horúčke obeháme celý obchod hore-dolu a na konci sme úplne vyštavení. Trochu sa mi točí hlava, asi od vydýchaného vzduchu v obchode. Rad pri pokladni sa vlečie slimačím tempom, zdá sa, že sa sem vybralo celé mesto. – To nemajú v sobotu nič lepšie na práci? komentujem. – Veď aj my dvaja sme tu, odvetí Primož. – My dvaja potrebujeme posteľ. – Všetci asi niečo potrebujú, zareaguje a z vrecka vytiahne peňaženku.

Keď si sadnem do auta a zavriem oči, v tme pred sebou ešte stále vidím postele. Končekmi prstov si jemne pritlačím viečka, akoby som tie obrazy mohla vytlačiť preč z hlavy. Primož naštartuje a sedadlo podo mnou sa zatrasie. – Si okej? Otvorím oči a pozriem sa naňho. Líca mu prekrýva brada, ktorú si v nedeľu večer, než pôjde v pondelok zasa do práce, starostlivo oholí. Na zápästí ľavej ruky, ktorou drží volant, má svetlú jazvu, zostala mu, keď ako dieťa spadol zo schodov. – V hlave sa mi premietajú desivé scenáre o operácii, poviem. Letmo sa na mňa pozrie. – Uvidíš, všetko bude okej. Pomysli si, čo najhoršie sa ti môže stať? To je Primožov spôsob, ako zápasí so strachom: predstav si najstrašnejší scenár, po-

tom popremýšľaj, čo urobíš; keď nájdeš riešenie, všetko je ľahšie. – Najhoršie? zopakujem, že zistia, že nemôžem mať deti. Primož mi pravou rukou, ktorú mal doteraz položenú na prevodovke, nahmatá dľaň a podrží ju vo svojej; existujú veci, ktoré nemajú riešenie. Vezieme sa okolo vinohradu, čiastočne ho prekrýva rad veľkoplošných plagátov, ktoré avizujú otvorenie nového obchodného centra. Potom odbočíme do tunela a zvuk okoloidúcich áut zosilnie.

– Aj tebe išla tá žena tak na nervy? opýtam sa, keď vyjde-me von. Na obzore pred nami sa vynorí Sabotin, napravo sa otvorí výhľad na Panovec. – Ktorá žena? neprítomne sa spýta Primož a začne spomaľovať, lebo sa blížime ku kruhovému objazdu. – Aha, myslíš tú, napadne mu vzápätí a preradí z trojky na dvojku. – Prečo si také reči vôbec berieš k srdcu? – Prečo sú ľudia presvedčení, že každý si skôr či neskôr musí priať dieťa? – Ale veď my si ho. – Hovorím o drzosti ľudí, ktorí sa ťa bez hanby vypytujú, kedy plánuješ niečo také intímne, ako je splodenie dieťaťa. Odkiaľ na to berú právo? Je to rovnaké, ako keby sa ťa spýtali, či dnes večer budeš mať sex alebo nie. Primož vojde do kruhového objazdu, sprava sa na nás veľkou rýchlosťou ženie sivý Peugeot. Primož zabrzdí tak prudko, že ma to hodí dopredu. Z kufra počuť štrnganie tanierov, niekto za nami hlasno zatrúbi. S Primožom sa na seba pozrieme a on povie: Mne idú oveľa viac na nervy takíto ľudia.

*

Čakám na ňu navrchu schodov vedúcich ku vchodu do mládežníckeho centra. Tina vyjde z dverí, pri uchu drží telefón, a keď sa na mňa pozrie, perami vyslabikuje tichučké *se-kun-du*. Z tónu jej hlasu, mierne nahnevaného, akoby sa premáhala, uhádnem, že hovorí s Tomášom, a keď na chvíľu zmlkne, poču-

jem z telefónu jeho hlas. Tina povie *takto sme neboli dohodnutí a veď dobre, aj tak nemám na výber*. Potom skončí a ospravedlní sa mi.

Zatiaľ čo kráčame k bufetu vedľa štadióna, povie mi, že Tomáš dnes zasa príde neskoro. – Vraj mal toho dnes veľa a potrebuje si ísť trochu zašportovať, než príde domov. Ako keby som ja nič nerobila. Celý deň som bola v teréne a som úplne hotová. Dúfala som, že aspoň popoludní budem mať trochu pokoj, ale teraz musím odviezť Rosu na výtvarku, aj keď tento týždeň je na rade Tomáš, a, samozrejme, tú hodinu a pol ju musím niekde čakať... Z kabelky vytiahne cigarety a jednu si zapáli. – Pôjdem asi po obchodoch, aj tak si nemám čo obliecť... Pohľad mi padne na tmavomodrú tuniku, ktorá zakrýva väčšinu jej tela, akoby sa mala previniť, keby odhalila kúsoček kože, hoci kilá, ktoré nabrala počas tehotenstva a ktoré už po pôrode nezhodila, neubrali nič z jej krásy, naopak, urobili ju mäkšou, akoby sa ostré hrany zaoblili a okolo nej sa vznášala takmer neviditeľná žiara. Ale stále sú na nej najkrajšie jej dlhé tmavé vlasy. Kedysi ich nosila rozpustené a bola na ne pyšná; odkedy má Rosu, má ich vždy prísne zopnuté, akoby sa chcela za niečo trestať.

– Takže na vine je to septum, zopakuje, keď jej dopodrobna porozprávam všetko, čo som jej už stručne povedala do telefónu. – V podstate nie, odpoviem, mnohým ženám ho nájdu až pri pôrode. – Tak prečo musíš ísť na operáciu? – Lebo po hysteroskopii sa vraj zvýši možnosť otehotnieť... Našla som to na internete, posledné dni som do úmoru googlila. Zistila som aj, ako tá operácia prebieha: pomocou kamery ti cez pošvu pozrú maternicu zvnútra a potom odstránia septum. – A čo je to druhé, čo ti budú robiť? – Laparoscopia... Už som to slovo čítala toľkokrát, že sa mi vôbec nezdá cudzie. – Na pupku ti urobia centimeter dlhý rez a potom cez otvor vložia laparoskop,

ktorým preverujú, v akom stave sú vaječníky... Tinina tvár sa skriví, akoby jedla niečo horké, a presne tak sa cítim aj ja. Na webe som si prečítala, že je to *minimálne invazívna metóda*, čo ma vôbec neupokojilo: ešte vždy je invazívna. Aj keď už niekoľko rokov nefajčím, vezmem si od Tiny cigaretu a potiahnem si. Ústami mi prebehne horkosť. Keby som si potiahla ešte párkrát, tak by sa mi hlava naplnila mäkkou vatou a ukolísala ma, ale Tina mi cigaretu vezme. – Teraz fakt nie je vhodný čas, aby si zasa začala, povie a zahasí ju v popolníku. – Proste to zvládneš. Keď mi o pár mesiacov oznámiš radostnú novinu, na toto všetko zabudneš, uvidíš. Pamätáš si, aká si bola šokovaná, keď som ti to povedala ja? – Pamätám, odvetím. Bolo leto a išli sme sa okúpať do Sistiany. Až cestou späť mi povedala, že je tehotná. Boli sme celé slané od mora, vlahné uteráky hodené na zadných sedadlách a Tina zrazu, akoby mimochodom, utrúsila *som tehotná*. Predtým sa dosť dlho neúspešne snažila dostať na stáž, aby mohla urobiť odbornú skúšku zo sociálnej starostlivosti. Rozmýšľala dokonca o tom, že by ako dobrovoľníčka odišla robiť do Francúzska, kde počas štúdia sociológie absolvovala letnú výmenu, a bolo jej dosť jedno, že v tom prípade by sa ich vzťah s Tomášom asi skončil. Potom otehotnela a zrazu sa zdalo, že je v jej živote všetko v najlepšom poriadku.

– Tu sa píše, že hysteroskopiu robia v lokálnej anestézii, povie. Nahnem sa nad jej telefón a vidím, že otvorila jednu z webových stránok, ktoré som si už preštudovala. – Ale tebe budú robiť aj tú... – Laparoskopiu, zopakujem. – ... tak ti určite dajú celkovú. – Ešte nikdy som nebola v celkovej anestézii, poviem. – Mne ju dali, keď som rodila Rosu, veď vieš. Nič to nie je, zaspíš, a keď všetko skončí, zobudíš sa. Skonštatuje, akoby to bola tá najjednoduchšia vec na svete, ale mne hneď zídu na um strašidelné príbehy, ktoré kolujú medzi ľuďmi. – Čo ak sa už nezobudím? Alebo ešte horšie, čo ak sa zobudím príliš

rýchlo... Tina sa zasmieje. – Vieš, čo by ti teraz povedala Katja, že? Nedramatizuj! Už sú štyri? Musím ísť po Rosu.

Rosa je zmenšená Tina: má rovnaké čierne kučery a rovnaké jamky v lícach, len oči zdedila po Tomášovi, tmavomodré ako Severné more, pričom ich modrosť každým rokom naberá na intenzite. Dívam sa do nich s rozochvením, hraničiacim so zalúbenosťou. Jej teplé teličko, ktoré sa celou váhou na mňa zavesí, vonia mydlom na ruky a čokoládou. Kým okolo nás odchádzajú druhí rodičia so svojimi deťmi, Tina si uprostred chodníka čupne k Rose a pokúša sa utrieť jej z trička hnedý flak. – Od čoho si sa tak zašpinila? Mali ste na olovrant nutelu? – Jaka mal narodeniny, priniesol čokotálky, povie Rosa. – Čokoládky, opraví ju Tina, dúfam, že si ich nezjedla veľa. Rosa mi do ruky vtisne kôpku kresbičiek. – To všetko si nakreslila ty? nadšene sa spýtam a prezerám si domy, stromy, kvety a motýle, ktoré sú na šesťročnú nakreslené s neuveriteľnou presnosťou.

Keď ideme cez priechod pre chodcov, držíme ju s Tinou pevne za ruky a Rosa každých pár krokov pokrčí nohy tak, že visí vo vzduchu. Tina jej povie, nech prestane, ale Rose sa to zdá príliš zábavné. – Ale všade sú diery, mama, pozri, povie a zdvihne nohy do vzduchu. – Tam je had... Rosa sa nám zavesí na ruky a Tina si povzdychne. – Mama, vieš, že hady môžu spať s otvorenými očami? – Naozaj? – A že ňuchajú jazykom? – To ti kto povedal? – Primož, odvetí Rosa, odrazí sa a na moment ostane visieť s nohami vo vzduchu. – Ale už dosť! zvýši hlas Tina. Rosa sa pozrie nahor smerom ku mne a ja na ňu sprisahanecky žmurknem. Čo sa mňa týka, mohla by to robiť celú cestu domov.

S e d í m vnútri postel'ného rámu a pridržiam bočnú dosku, kým do nej Primož vkrúca skrutku. Už sme ich priskrutkovali viac než päťdesiat a nič nenasvedčuje tomu, že sa blížíme ku koncu; plastové vrečko na zemi je ešte stále do polovice plné a o chvíľu bude deväť. – Môžeš pustiť, povie Primož. Keď sa postavím, v nohách cítim mravčenie. – Som smädná. Prinesiem niečo aj tebe? Primož sa na okamih zastaví so skrutkovačom v ruke. – Máme nejaké pivo?

Posteľ skladáme už dobrú hodinu a medzitým sa zotmelo. V šere sa pohybujem po byte a prstami, akoby som hľadala rovnováhu, sa dotýkam steny, knižnice, stola, Primožovho klavíra... Stále som si ešte úplne nezvykla na nový priestor a nové veci. S pohárom vody v ruke podídem ku kuchynskému pultu a pozriem sa von oknom, dolu na veľký trávnik s detským ihriskom a na bytovku stojacu oproti našej. Bytovka je cez deň biela, ale večer sa zafarbí dozelená od silného svetla, ktoré naň dopadá z neďalekého kasína. Ruské bloky boli prvé bytovky, ktoré postavili v Novej Gorici, a ešte aj dnes by v nich mnoho ľudí chcelo žiť, lebo byty v nich sú priestranné. S Primožom sme tam byt nezohnali, tak sme sa museli zmieriť s menším trojizbákom v činžiaku z polovice šesťdesiatych rokov minulého storočia. Najskôr som bola z neho trochu rozčarovaná, ale keď sme ho prerábali, tak sa mi postupne začal páčiť.

Z chladničky vezmem plechovku piva a vrátim sa do chodby. Rovno je naša spálňa, napravo kúpeľňa, vedľa nej ešte jedny dvere. Za nimi je malá izba. To je jediný priestor v byte, ktorý sme s Primožom ešte neobnovili ani nezariadili. Steny pokrýva drevený obklad, ktorý sme v obývačke a kuchyni už odstránili. Na starých parketách ležia kartónové krabice, v ktorých sú uložené knihy, Primožove noty, moje študentské poznámky a iné veci, pre ktoré sme v byte ešte nenašli vhodné miesto. Hoci je izbička zatiaľ prázdna, každý večer v nej spustím rolety

a ráno ich zasa dám hore, akoby som sa pripravovala na deň, keď do nej vojde život.

Keď s Primožom konečne pripevníme poslednú skrutku a upraceme náradie, je desať. Primož položí na posteľ matrac a celým telom sa na ňu hodí, až lamely hlasno zavrzgajú. Napodobím Primoža. Keď ležím s roztriahnutými rukami a nohami, cítim, ako sa pamäťová pena podo mnou takmer nebadane vtlačá a prispôsobuje môjmu telu. Dívam sa na strop a nahlas premýšľam: tá žena povedala, že som ešte mladá. Fyzicky sa síce cítim takmer ako v dvadsiatke, ale z biologického hľadiska to nie je to isté, že? – Nehovor mi, že ešte stále o tom rozmýšľaš, vzdychne Primož. – Len pomysli, koľko rokov mi ešte zostáva, kým budem na dieťa príliš stará? Tri, štyri, päť...? – Niektoré ženy majú deti aj po štyridsiatke. – Nie som si istá, že chcem byť jednou z nich. Primož sa preválí na bok a z dlážky vezme plechovku piva. Odpije si a položí ju medzi nás na matrac. Pod surovým elektrickým svetlom sú jeho oči prekvapivo výrazne zelené. Niekde som čítala, že zelená je najmenej častou farbou očí. V očiach nášho dieťaťa by sa tá zelená určite premiešala s mojou hnedou, čo sa mi zdá škoda.

Primož si prepletie prsty s mojimi. – Ak o tom nie si presvedčená, nemusíš tam ísť, to predsa vieš, nie? Je lákavé, čo hovorí, a na chvíľu si predstavím, že zajtra do nemocnice nepôjdem – že proste budem žiť ako doteraz. *No a čo, že nebudeme mať deti, no a čo, že každý mesiac dostanem menštruáciu namiesto toho, aby mi narástlo brucho ako vykysnutý chlieb*, počujem sa, ako hovorím trucovitým hlasom. Vzápätí mi dôjde, že tie slová nepatrili mne, ale prízraku tej ženy z nákupného centra. Trucovitosť sa pod tlakom únavy uvoľní, a keď chytím plechovku, aby som si aj ja trochu odpila, je mi jasné, že zajtra tam pôjdem.